

PLASSA DE TOROS

TOREROS D' HIVERN

XERRAMECAS

CRÒNICA SETMANAL

Vetaquí que ja sabém de quin mal hem de morir els espanyols.

En Castelar, la casta Sibila de la Península, ha parlat.

Ha parlat á un redactor del diari francés *Le Matin*.

¡Y li ha dit unes cosassas!

Li ha fet á saber que ell, en Castelar en persona, 's tractava ab en Bismarck.

¿També s' hi tracta 'l seu sastre, diréu? Oh, ca! En Castelar no 's tractava ab en Bismarck com sastre, barber ó llimpiabotas... Oh, ca! En Castelar iera 'l conceller de 'n Bismarck!

Mentre 'l va creure, tot li sortia be. ¿Per qué us creyéu que va vencer á Fransa y constituir l' Imperi d' Alemania?... Ah, si no hagués tingut los concells del nostre Castelar!

La Alemania deu tot lo seu poder y la seva gloria á Espanya, en la persona del famós tribuno. Sense ell ¿qui may hauria sentit á parlar de 'n Bismarck?

Y la proba que 'l dia que no 'l volgué creure, se li pongué 'l sol. Miréu com ho diu lo gran orador.

«Bismarck, que 's trobava llavoras en ple *Kulturkampf* (persecució contra 'ls catòlics), m' expressà sa extranyesa de veurem pendre midas de tolerància. Jo vaig dirli que la meva línia de conducta havia de darmes millors resultats que la seva, y després... hagué de fer desarmar á Canossa.»

Y ben be que li va estar. ¡Se pensava 'l Bismarck que 'ls ordins li anirian be no obrant com nostre orador!... El tonto! l' hagué cregut!

Pró 'l Bismarck ara ja no hi es á temps. Ab axó, ell que 's pelí; però nosaltres, los espanyols ¿farém el tonto com el beneyt del Bismarck, als concells del Castelar?

Diu ell que la política dels senyors Salmerón, Pi y Margall y Zorrilla, produhiria, al sendemà de desempenyá 'l poder, lo major desballestament, la guerra á la Religió y la mort de la llibertat.

¡Don Amilio, tóquila!... Vosté ha parlat com un llibre.

«Perqué, diu en Castelar, Salmerón es socialista, Pi y Margall es anarquista y Ruiz Zorrilla dictatorial. ¿Ahont, donchs, nos conduhiria una revolució? A la anarquia, com en 1873...»

¡Don Amilio, tórnala tocar!... ¡si sempre hagués cantat axis no tindria la fama del farsa mes lluhit d' Europa!

«Obran, segueix el tribuno, com ideòlechs, sense fixarse en lo medi en què viuen. Per axó tenen la mania anti-catòlica.»

¡Bravissim!... Però y V. es el don Amilio auténtich?...

Prou que ho es. Fins aquí, en aquest grapat de vritats com á punys, no se 'l reconeix al antich trapella; però ¡bomba va! ara surt y 's dispara l' orador de balcons y tablados.

«Després de 18 anys de treballs contínus, he lograt fer penetrar exas lliberals institucions en l' organisme de la monarquia.»

Aquestas institucions son el Jurat, la llibertat de paraula y 'l sufragi universal.

Ab axó, don Amilio, ja 'n té prou. Ab axó ja dexa un llegat que farà felís á la seva patria. Ab axó haurà ja complert al poble las promeses fetas en tants discursos que arran-

cavan ays del cor y plantavan sebas al cap. ¡Llibertat de parlar, Jurat, Sufragi Universal!...

¡Poble! Vetaquí la trinitat que 't farà felís satisfent totes tas necessitats y aspiracions. Axis diu en Castelar, y després se retira: «Á encerrarme en mi estudio y con mis llibros.»

Esperant que 'l cridin al altre barri, ahont creu que no tardaran á informarlo de que Espanya ha alsat un monument insigne *Al redentor del pueblo*.

TRENCA-NOUS.

PLAZA DE TOROS

CORRÍA MÓSTRUO

Vistióse er sielo de luto
pa no vée tristesas tanta
y al meu lao desia una manola
viendo sortí als minyons:—¡Ola cuán ola!

La entràa un yeno y ezo que mus costaba á tòos cada golpe de puny y trepitjada que jasia vée las estreyitas der sielo.

Er bendito sol proclamó la iguardá, y pa que naide fuese de la classe de destenguios, cerró las ventanas y á toa la Democracia igualó en la sombra.

Y chapurraba un chusco:

¿Qué nos importa que el sol
nos suprima la lus pública
si aquí tenimos al Sol
y Ortega de la República?

Fueron lidiao y capeao, y corrío y estoqueao cuatro tratto inútile que respondian po Zeriedá, Ógica, Fronmalidá y Zentio comú. Y otro de gracia que jué la Coalición, bregada po er zobrevaliente Vayéz y Ribó.

Zentio Común fayeció de una retahila de goyetazos. Los diestros oyeron palmas y

Un siudadano burgués,
amigo de la cuadrilla
echóle al barbian Vallés
quatre botons de la armilla.

El Gich de la Barraquita jué osequiao por la desengua cocurrensia, sitisfeucha de su reapirision en el redondel.

La brega de Sol... ¡psé!... de toito un poco...

Una voz de las alturas
usó el verbo entarugar...
y hubo sustos y apreturas
y en Sol no pogué acabar.

Sacabó er tumurto

y desia uno á mi lao:
—güen dia de cuernos hoy!—
y chiyo otro disgustao
de un discurso muy pesao:
—Que le remate Peroy!

Er Vayés merese un apartao. Su faena risurtó lusia... Aqueyo jué la mar!... Er Sarmeron jué quebrantao... en ifigie... y la Coalición empezó á llamarse Colision... Palmas y unas orejas.

Resumen

La cuadrilla muy guasona,
er Público muy barbian;
y en Pau li deya á la dona
que may mes hi tornarán.

CLICH-CLICH.

LO DRET AL TREBALL

Un dels drets individuals que ab mes entussiasme defensan 'ls socialistas, es l' anomenat *dret al treball* ó sia la facultat que concedexen al home, de treballar sense que ningú 'l pugui privá de ferho.

Y ara direu vosaltres: y per creure axó, que es mes vell que l' aná á peu, es precis que 'ns ho diguin los socialistas? y tindreu rahó sobrada, perque tots sabém que per viure es precis treballar: la terra per sí sola no dona pas fruysts per alimentar á tothom;

ni hi ha tampoch arbres que en lloch de peras ó pinyas, fassin calssas, brusas, gorras espardenyas; ni en cap part del mon's troban casas á punt de ser habitadas, que hagin fet per ellas mateixas; ni, en una paraula, trobém ni podém fer res que no costi poch ó molt treball: si, per lo tant, tols ens veyém obligats á treballar, ja qué ve din que tenim dret al treball?

Tot s' ha d' entendre, perque, si be 'ls socialistas no volen en principi dir mes, que ningú pot negar al home la facultat de treballar, després en treuen las consequencies, y veyéu quinas son aquestas, vos expli-caréu perqué proclaiman aquest *sagrat* e innegable dret.

Ve per exemple 'l cas de que un se troba sense feyna, (suposeuvs el cas de que á un' han despatxat per massa *bon treballador*) y tot seguit, exercint lo seu *llegitim dret*, presenta al Gobern socialista, y li diu: Senyor Gobern; jo tinch lo dret al treball,—està molt be, contesta l' altre,—donchs ha de saber, que en lloch trobo feyna, y com que vuy exercí aquell dret, ja 'm dirá lo que haig de fer, —y'l Gobern, que en tot lo dia no tindria mes que orellas per escoltar proposicions per l' istil, li diria:—donchs ja 'd donaré feyna jo.

Ara conteu si podeu las dotzenas d' oficis y modos de viure que tenen la gent, y diheu-me si es possible que cap Estat del mon, tinguí á tot' hora y á disposició del primer que 's presenti, feyna de tots los oficis haguts y per haver: ¿vosaltres vos creyeu que es impossible? donchs los socialistas, ab tota la bona fe, 's creuen que no.

Fins ara 's pot dir que no hi ha hagut cap Gobern que no tingués caborias de sobras, y per axó, per regla general, tots governan tan be: pobres de nosaltres el dia que á totas las caborias d' are s' hi afigassin las que volen 'ls socialistas!

Se presenta un y diu al Gobern: soch es-combreriaire, tinch lo dret al treball y en lloch trobo feyna—l' Gobern contesta:—pró ¿cóm li puch donar feyna, si hi ha tanta gent del seu ofici que totes las escombraries son brutas? —á mi no se m' endona res, diu l' altre, jo tinch dret de treballar y ho vuy fer: y'l Gobern no tindria altre recurs que posarse á pelar patatas ó esfullar cols ó trinxar camas de broquil ó fer cosas per l' istil per fer escombrarias y dexá exercí lo seu dret al escombreriaire.

—Y vosté qué es? jo soch sastre y...: ve no digui mes, pró no veu que ja tenim tots un magatsem de pessas sense estrenar de tanta feyna que m' han dat á fer?—No sé qué dirlí; tinch dret al treball y'l vuy exercí: y'l Gobern que ab axó sol s' hauria convensut, li donaria un paper dihent: «aneu al ciutadá fulano de tal (aquel que l' hi hagués tocat per sort) que immediatament se fassi fer per aquest sastre alguna pessa de roba: y'l sastre que per lo malament que feya tot lo del seu ofici y per car s' havia quedat sense feyna, anant á pendre las midas al ciutadá agraciad, estava llest, tenia feyna.

No vos sembla que pels ganduls, pels que no saben ni poch ni molt del seu ofici, pels que no tenen altre modo de viure que esplotar al pròxim, es una gran idea axó del *dret al treball*?

Donchs vetaquí per qué 'l proclaiman 'ls socialistas.

JOSEPH JORDI

A LA VORA DEL FOCH

ESPURNAS

—Fill meu, he sabut, que dius moltes mentidas; y tu no saps que 'l ser embuster es una de las faltas mes grans de la persona: procura esmenarte si no 't vols veure despectat per tothom.

—Ho faré axis, pare.

(Pochs minuts després):

—Trucan, mira qui hi ha; y si es lo procurador digali que no hi soch.

Cert dia un pagés anà al Circo Ecuestre per veure la pantomina «Isabel la Católica», y veyent que no sentia res, exclamà:

—Crideu mes fort que no us entenç.

—¿Ahont va senyora Rosa ab aquesta criatura tan desabrigada? ¿No veu lo fret que fa?

—Que sap la criatura de fret ni calor si tot just té sis mesos.

Un metje va receptar unas píldoras per un malalt, y aquest va mastegarne una en comptes d' emparrássela, y notanthi un gust agrós va llençarlas. Al dia següent y al preguntarli 'l metje per l' efecte de les píldoras, li respondugué:

—N' he provat una, y he llençat las altres porque encara eran verdes.

—Cert matuté s' amagava un vé dessota la capa per no pagar drets, y al ser frente una barraca de burots surt un d' aquests y li pregunta:

—¿Qué porteu aquí?

—Una guitarra.

—Dous tapeula millor que se li veuen las orellas.

QUIMET BORRELL.

Dos lladramaners havian birlat un rellotje. Un municipal los atrapà ab lo cos del delicte y se 'ls endugué cap al quartelillo. Pel camí à un dels presoners se li desfè la beta de les espardenyas; al abaxar-se per cordarla, per poch tira à terra al Quimenes massa distret.

Arriban al quartelillo; y 'l pres de les espardenyas diu al Comandant:

—Aquest municipal ha robat un rellotje; nosaltres ho hem vist. Perque ho hem vist, ens ha agafat. Nosaltres hem seguit, per no ferlo està en vigilancia. Aquí l' acusém, y esperém que farà justicia.

Registran al municipal, y li troban un rellotje d' or à la butxaca. Vetaqui la beta de les espardenyas.

EN JAN DE LAS FIGAS

En Jan de las figas tornava cap al seu poble. Venia de la fira de Carpentras, hont havia comprat un parell de sabatas fort y clavatejat, ab una sola de dos travesos de dit. Se las havia posat y havia llençat las vellas, que de tan dolentes li queyan dels peus.

Quan va ser à fora vila, va dirse: 'l camí es bo, te podrias ben bé treure les sabatas; tot es estalviar.

Se las treu, y las portà à la esquena penjadas del bastó.

No hauria fet cent passas quan va posar lo peu sobre un vidrim de got; la sang li rajava à bell doll.

—Y bét! va dirse 'n Jan, si no m' hagués descalsat, no haguera dat mala estrena al meu parell de sabatas nou flamant... Com las hauria ralentadas!

CAVILACIONS D' UN AFICIONAT AL MAM

L' aygua no existeix; lo que conexem ab aquest nom-es un vi blanch que de tan capbrencat ha perdut lo gust.

Si entre l' odi de dos hi poseu una porrona ab bon

most, tindreu una reconciliació. Y si entre l' amistat de dos antichs amichs hi poseu algunes copetas, ob-tindreu una renyina borrascosa.

Una taberna es un criadero de monas.

Quan entro en un celler me sembla entrar en una biblioteca. Cada bota es un tomo; si son instructius en grau superlatiu, ho prova l' afició ab que es estudiat son contingut.

Lo vi es per naturalesa agrehit y puntillós. Axis es que osés perque 'ls peus del home lo trepitxan en son primitiu estat (de rahim) se venja pujantseli al cap.

Heus aquí un fenòmeno digne d' estudi. Jo, que únicament bech vi, quan ploro... ploro ayqua. Proposo aqueix contra-sentit à la superior intelligencia de las academias científicas. A la meva manera ja 'l tinch explicat. Es una prova de que 'ls taberners batejan lo vi.

Si 'l mar fos de vi, cada any guanyariam moltes horas de terreno y podria esser que tart ó d' hora se pogués anar a Mallorca à peu.

La filoxera es lo cólera de las vinyas.

Hi ha mes turcas en terra de cristians que à Turquia.

Deu va criar à Espanya per celler del mon.

Beure vins estrangers es distreure la gana.

FLORETE.

||TRIPAS!!

Cuento va
mentida cor.

Segons un contaire conta
ja han complert quatre anys cabals
que 'l hereu de can Tabola
va fe una excursió à ciutat.
Al sé allí, entra à una fonda
y diu —¿Qué hi ha per dinar?
Mentre 'l fondista contesta
ab veu de nas y cantant.

—Tinch muletas, cap y pota
fetje ab seba, bacalla,
pernil, llomillo ab mongetas,
mandunguillas, estufat,
arrós à la milanesa,
pops, costellas, ous ferrats
tripas....—Home vingan tripas
vejam si m' agradarán.
Mitja de tripas... un crida
y un altre respón—Ja va
posantlas sobre la taula
ab llaugeresa molt gran.
L' hereu las va trobar bonas
y menja que menjars.

Un cop tip paga y pregunta,
¿cóm se'n diu del que han portat?
Se 'n diu tripas—Dona gracies
y de la fonda se 'n va,
y per guarda a la memoria
las tripas, va caminant
dihent, tripas, tripas, tripas,
tripas, tripas, camí avall
fins que à un reguerot arriba
que 'l tenia de saltar.

Allí s' distreu la memoria
causantli un sentiment gran.
—Bona l' he feta esclamava
à dintre l' rech m' ha quedat
lo que he menjat à la fonda
y mira que mirarás,
quan un home que passava
va di, ¿qué busqueu company?

—Estich buscant una cosa
que dintre l' rech m' ha quedat.
—¿Qué era?—Oh no me'n recordo,
Si tingués memoria ray.

Com que l' altre era un bon home
correns la ajuda à buscar,
se desfa las espardenyas
se arremanga fins à dalt,
à dintre del rech se fica
y s' posa à regirà fanch
lo de sobre ho fa anà à sota
lo de sota ho fa anà à dalt
pero may en lloc trobava
lo que estava desitjant.

Per fi al cap de mitj horeta
va dir—Noy dexemho está
aquí trauria las tripas...

Ara ho has endevinat
tripas son lo que buscava—
y posantse à caminà
dihent, tripas, tripas, tripas,
va dexá ab un pam de nas
al pobre home que tan rato
ab gust l' havia ajudat

L' hereu va faltar. Sens dupte.
Perxo diu tothom que ho sap,
—Quan torni à perdre las tripas
que se las busqui y en paus.

PASTELL.

VUYTS Y NOUS

Un diari parla de la esgarrapada que en Mañé ha donat al Aguiló, y diu que també aquest deu ser dels que diuen mal de Madrid.

—Y si ho fos que tindria que veure?

—Per qué li varen dà 'ls mil duros y no publica las cansas? Si se n' haurían de dar vergonya de dir que li varen donà mil duros pera publicá una obra de 18 ó 20 tomos, que li costa al Aguiló 40 anys de viatges! Lo primer tomo, que té impres de temps, ja 'ls hi deu haver costat los mil duros.

—Per qué no 'l publica?.... Es à dir que la obra de un talent ha d' entendres obligada à exir al públic sense llimadas que 'l autor creu necessarias, perqué li han dat un grapat de quartos?

—¿Qué l' Aguiló no havia de acceptar?.... En axó hi ha rahó. S' havia d' haver fet càrrec dels inconvenients que li porta al home de talent subjugarse à mercantilistas..... Va tenir massas modos: lo que li degué passar per la intenció al veure aquella ridícula subvenció, ho havia de haver dit: Refuso.

—Va tenir consideració; no va donà un xasco merescut, y ara li fan pagar la complacencia.

Ara, per mil duros, ha de publicar 20 tomos, y rascarse la esquena. Un home com l' Aguiló, que tothom se li hauria de traure l' barret!

En una reunió un jove diputat, fa aquesta posta: En dos minuts, sense sortir de la sala, y sense que ningú li des ajuda, faria una cosa inofensiva, al devant de tothom, y que, després d' ell, cap dels presents ho repetiria.

Desseguida es acceptat el desafío. Y l' jove, s' descalça, s' treu el mitjà, y posa 'l peu nu à sobre de la taula.

El peu era net.

Ningú gosá imitarlo!

Axó va succeir in illo tempore. Ara 'l jove diputat, no necessitaria treures bota ni mitjà, li bastaria posar à sobre de la taula una manta.

Cambieu la reunió pel Parlament, el peu per la conciencia, y... trayeu la consequència!

Lo Gobern francés en decret del 26 del mes passat, nega à l' Institut dels Germans de las Escoles cristianas, la autorisació per acceptar un llegat de deu mil pessetas que, en son testament, li feu un senyor que morí à últims del any passat.

En certas ocasions, lo citat Gobern ha dat igual negativa. Y es lo que deya un, ab molta rahó: Ara comprehench per qué 'ls governants de Fransa tenen horror à la Doctrina cristiana, y la fan perseguir pel seu Concill

d' Estat... ¡Com que ensenya que no 's pot robar!

—Saps qué pensava?... Que qui sap si 'm feya llimpia-botás.

—Ah! ah! ah!... m' has fet riure, Rafel, home m' has fet riure.

—¿Qué t' pensas que va de boyra?... No, home, ho dich ben serio.

—¿Qué dius?... Tu, tot un advocat... Vaja, no 'm fassis torná riure...

—Tu ves rihent... que jo vaig pensant que té aquest ofici molts ventatjas. ¿Saps per qué?

—No ho sé veure, francament.

—Donchs, ves, home, net; mira, ¿no veus que ara apenas corra ningú que no tinga las mans brutas... de porqueria immoral...? Donchs per tocar tot lo dia mans putineras, m' estimo mes haver de tocar peus... al menos la bruticia del peus tots sabém de que ve, que la de las mans...

Ja ho deya Sant Vicenç Ferrer, que 'l mon aniria al revés.

Vetaquí que ara 'l torero Mazzantini s' ha posat á discursaire republicà, y 'ls discursaires republicans se 'n van á la Plassa de Toros.

Vivir para ver, que deya la vella.

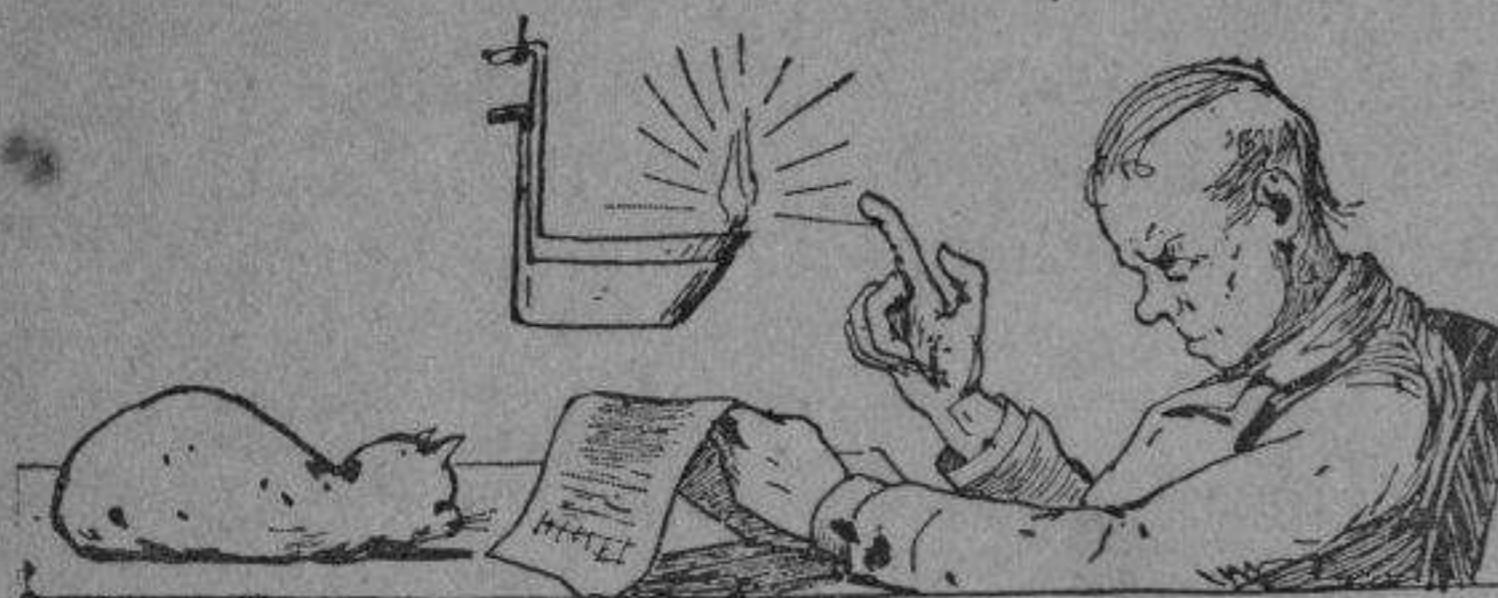
Cantars bilingües

*A cantar voy cada noche
debajo de tu ventana.*

Y l' altre dia ta mare
m' hi va axafar la guitarra.

*Dicen que las perlas salen
de las conchas de la mar
A casa prou n' hi ha de Conxas
pro de perlas no n' hi ha cap.*

ANGEL ROSELLA.

TRENCA CLOSCAS

I.—XARADA

*Hu dos tres es nom de dona,
tersa quart es lo mateix,
hu dos quart nena bufona
y pel tot mon cor glateix.*

CINTET BARRERA Y CARGOL.

II.—TARJETA

LOLA SERRA Y CLUDETE

TORTOSA

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas los titols de tres aplaudits dramas catalans.

V. CABRUJA Y J.

III.—MUDANSA

*Lo tot del senyor Cabot
va ser tot en una tot.*

J. MARÍ.

IV.—GEROGLÍFICH

X
O
I I
P I Q
A

J. B. GOLONDRINO.

V.—LOGOGRIFO

1 2 3 4 5 6 7 8	—Industria.
2 1 4 8 2 8 4	—Recreo.
3 5 3 5 7 8	—Nom de dona.
2 8 4 1 8	—
4 1 7 8	—
7 1 8	—Molts ne tenen.
4 5	—Nota musical.
—	—Vocal.

PERE ROCA.

IV.—ROMBO

La 4.ª es consonant, la 2.ª no falta mai als barcos, la 3.ª es un carrer de Barcelona, la 4.ª es nom de dona, la 5.ª es una eyna, la 6.ª es nom de dona y la 7.ª vocal.

EDUARD THOMAS.

VII.—ANAGRAMA

Al teatre Principal
á veure l' ópera tot
ahir hi va aná en Ribot
ab en tot y ab en total.

CINTET BARRERA Y CARGOL.

SOLUCIONS

Veyam si aquesta vegada
las hauré ben acertat:
solució de la xarada
deu ésser cascull, 6ritat?
M' hi jugaria una pela,
y axó ho dich ab tot lo cor,
que 'l logogrifo es Melcior,
y la conversa Manela.

Seria à fé ben mussol,
ó be un cap sense xaveta,
sinó acertés la tarjeta,
qu' es (crech) *De la terra al sol*.
Y ara per acabar
si ho he fet tan malament
no fassí cap cumpliment
director, ja pot xiular.

JOAN TARRÉ Y R.

Han endevinat tots los trenca closcas, los Srs. Joan Tarré y R., un aprenent de Batxiller y Andreu Puntals.

La IV, Eusebi Torres Padrós.

Correspondencia particular de LA BARRETINA

Advertim á nostres constants colaboradors de la secció de «Trenca closcas», que es tal la abundancia de material que tenim aglomerat, que no podrem insertar lo que 'ns envian fins que 'ls hi toqui la tanda.

Han enviat trenca-closcas, dignes d' insertarse, 'ls senyors Pere Roca, Escolà del Vendrell, Joan M. Llorens, Emili Revoltós, M. Sanalp y Puntí, F. Rusca, E. Torres Padrós, F. Corbella y Vilar, Mr. Eugon, M. Campanyà y E. Perin, F. Elias Setmesó, Joseph Pagés, Joan Navarro, Joseph Amseram, Pep Galleda, Ll. Bové, Gaspar Galí y Bofaleta, J. Orrevoda, Florete, Lluís Viola y Vergés.

Pere Roca: La conversa no va be.—*Escolà del Vendrell:* La xarada es massa facil.—*Alfredo Palau:* No va prou be lo que 'ns envia.—*F. Rusca:* La combinació de lletras no 'ns serveix.—*E. Torres Padrós:* Aprofitaré alguna cosa.—*G. Galí y Tanorio:* No fila.—*V. Cabruja y J.:* Aquesta setmana no 'ns serveix res de lo que envia.—*Joan Martí:* No va be.—*Eusebi Victoria:* No va res de lo que 'ns envia.—*Un Negra:* No 'ns serveix lo seu.—*Eduard Thomas:* No 'ns serveix.

Me farian el favor de dirme ahont venen benzina per treure aquestas tacas?

Impremta de F. Altés, Elisabets, 11, baxos.

REGALO ALS COMPRADORS DE LA BARRETINA

No descuydarse de comprar el número al mateix venedor, per poguerli donar oportunament el nom. LA BARRETINA prepara als seus amichs un obsequi de consideració. Per avuy afegirém que será objecte del obsequi un

QUADRO AL OLI

de firma renomenada entre 'ls intel·ligents en pintura. Y axó no va de broma. A son temps (y no tarda·rá gayre) el quadro serà exposat, á fi de que 's veja que va molt de serio. Creguin que fará denteta.